

SAKSFRAMLEGG

Til:
Fakultetsstyret for Det helsevitenskapelige fakultet

Møtedato:
02.03.2023

Sak:

Revidert budsjettfordeling 2023 og planleggingsrammer 2024-2027 for Det helsevitenskapelige fakultet

Innstilling til vedtak:

1. Revidert budsjettfordeling vedtas i tråd med dekanens anbefalinger.
2. Dekanen gis fullmakt til å disponere tildelingene som mottas ut over selve budsjettrammen i tråd med føringer fra UiT.

Bakgrunn:

Universitetsstyret vedtok 2.februar en endelig budsjettfordeling for UiT for 2023¹. I saken tildeles Helsefak en budsjettamme for 2023 på 824 mill. kr. Dette er 4 mill. kr lavere enn rammen fakultetsledelsen la til grunn i fakultetets interne budsjettfordeling². Mange av endringene var allerede innarbeidet i fakultetets fordeling. I denne saken redegjøres det kun for elementene som medfører endringer fra fakultetets tidligere vedtatte interne fordeling. I tillegg presenteres forslag til håndtering av den reduserte rammen.

1. Rammeendringer

Fra universitetsstyresak om endelig fordeling av budsjett trekker vi frem 6 nye elementer som påvirker fakultetets ramme fremover.

Rammeendringer for 2023

- Studieavgift utenfor EØS og Sveits – et permanent kutt som innarbeides fra 2023
- Saldering av budsjettrammen til UiT – et engangskutt som må håndteres kun i 2023

Rammeendringer fra 2024 og fremover

- Utdanningsløftet 2020 – utfasing av finansiering fra 2024
- Fremtidige rammekutt – innarbeides som permanente kutt fra 2024 og fremover

Tildelinger utenfor budsjettrammen

¹ S 3/23 Endelig fordeling av budsjett for 2023, ephorte ref 2020/7969-27, universitetsstyremøte 03.02.2023.

² FS 35/22 Budsjettfordeling 2023 og planleggingsrammer 2024-2027 for Det helsevitenskapelige fakultet, ephorte ref 2022/3799-5, fakultetsstyremøte 01.12.2022.

- Omstillingsmidler utfasing finansiering av Utdanningsløftet 2020 – engangstildeling fra strategisk fond for å bistå med omstillinger i forbindelse med utfasing av finansiering
- Styrking MED – omdisponerte midler fra nivå 1 for å muliggjøre opptrapping av medisin

2. Alternativer for håndtering av rammeendringer

Det er i løpet av høsten gjennomført en god budsjettprosess med fakultetets budsjettenheter. Fakultetsledelsen ønsker så langt det er mulig å videreføre allerede vedtatte rammer for å sikre en så forutsigbar prosess som mulig. Det er imidlertid ikke rom for å håndtere rammekuttene på budsjettenheten fellesadministrasjonen og man må derfor se på andre løsninger. I fortsettelsen presenteres de ulike alternativer til løsning på fakultetets budsjettammer.

2.1 Rammeendringer for 2023

Studieavgiften for studenter utenfor EØS og Sveits innføres med særdeles kort varsel. Studenter som har søkt opptak fra høsten 2023 har gjort det uten å være kjent med studieavgiften. Det er rimelig å anta at mange vil takke nei til studieplassen når de informeres om studieavgiften. Fakultetsledelsen anser det som urimelig at de enhetene som har hatt utenlandske studenter utenfor EØS skal rammes av dette, all den tid en mulig inntektsside ikke er kartlagt og heller ikke å forvente på kort sikt. Fakultetsledelsen anser dette som et ordinært rammekutt som bør dekkes av fellesskapet på kort sikt, mens man arbeider med å få en oversikt over implementering og inntektspotensial.

Etter en rekke endringer i universitetets fordeling endte UiT opp med en fordeling som overstiger ramma fra KD. For å respektere det overordnede prinsippet om å fordele budsjettammer innenfor tildelt bevilgning fra KD, er det besluttet å saldere budsjettet mot fakultetenes ramme. Saldering av budsjettammen er et engangskutt beregnet for kun 2023. Samlet sett utgjør saldering av budsjettamme og studieavgift et kutt på 3,1 mill. kr. Fakultetsledelsen anser begge punktene som ordinære rammekutt som bør håndteres av fakultetet samlet og ser derfor på felles løsninger. I fortsettelsen presenteres to alternativer for å håndtere disse rammekuttene.

Alternativ A – rammekutt fordelt ut fra andel av ordinær ramme

De siste årene har fakultetet i stor grad benyttet samme nøkkel for håndtering av generelle rammekutt. Nøkkelens fordele kutt på fakultetets enheter ut fra deres andel av fakultetets samlede ordinære ramme³. Fakultetsledelsen har i flere tilfeller pekt på at denne nøkkelen er utfordrende å benytte videre, da flere enheter ikke har rom for å håndtere ytterligere kutt. Det vil derfor være hensiktsmessig å utforske andre, mer målrettede, alternativ.

Alternativ B – målrettet kutt som innebærer omdisponering av avsetninger

Som det fremkommer av styresak om årsregnskap for 2022 lagt frem i samme møte som denne saken, ble fakultetets økonomiske resultat bedre enn forventet. Flere av budsjettenhetene har avsetninger uten forpliktelser og høyere avsetninger enn hva man planla for. En tilnærming til rammekuttene kan være å fordele kutt mellom enhetene med positive avsetninger tilknyttet ordinær drift. Disse avsetningene er ikke øremerket fremtidige forpliktelser, men er i noen tilfeller tiltenkt dekning av økte kostnader for kommende budsjettår. Det synes derfor rimelig at kutt basert på avsetninger i ordinær drift korrigeres for budsjett 2023.

Avsetningsnivået på RKBU skiller seg markant fra øvrige enheter, ved at avsetningene overstiger den årlig tildelte rammen i bevilgningsøkonomien. I høstens dialogmøter signaliserte også

³ Ordinær ramme er enhetens tildelte ramme fra kunnskapsdepartementet, med fratrekk for øremerkede tildelinger. Øremerkede midler kan være tildelinger til kjernefasilitetene eller internhusleie.

instituttet at det kunne være mulig å vurdere omdisponering av avsetninger. Fakultetsledelsen har derfor gjennomført et møte med instituttet. Etter vurderinger av instituttets situasjon og oppdaterte budsjett, forslår fakultetsledelsen en omdisponering av 600.000 kr av instituttets avsetninger som del av en målrettet løsning for å håndtere rammeendringene.

Ved å velge dette alternativet er utfordring med saldering løst. Kutt knyttet til studieavgift er imidlertid permanent. Om dette dekkes av avsetninger i 2023 må kuttet finne sin permanente løsning fra 2024. Denne løsningen innebærer at kuttet innarbeides i rammen til fellesadministrasjonen, men at avsetninger omdisponeres fra enhetene for å dekke dette.

I vedlegg 1 presenteres simuleringer av disse ulike tilnærmingene til fordeling av rammekutt.

2.2 Rammeendringer fra 2024 og fremover

Fra 2024 innarbeides to ulike former for rammekutt i fakultetets rammer, tilbakeføring av finansiering av Utdanningsløftet 2020 og et estimert framtidig rammekutt fra KD.

2.2.1. Utdanningsløftet 2020

I forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2020 ble utdanningsløftet 2020 introdusert. Fakultetet fikk tildelt 77 studieplasser, som ble fordelt til medisin, psykologi, paramedisin, sykepleie, bioingeniør og ABIOK. I statsbudsjettet for 2023 ble det vedtatt å ikke trappe opp nye kull for studieplassene fra Utdanningsløftet 2020, med unntak av medisin. Universitetene vil motta finansiering for at de tre oppstartede kullene (2020-2022) skal gå ferdig løpene og deretter vil regjeringen trekke ut midlene. Selv om finansieringen fases ut er det imidlertid ikke gitt at opptak skal reduseres. I statsbudsjettet understrekes det at en utfasing av midler ikke nødvendigvis innebærer å redusere aktiviteten. KD legger til grunn at utdanninger med vedvarende høy etterspørsel i arbeidsmarkedet opprettholdes og trekker særlig frem utdanninger innen helse- og sosialfag og teknologifag.

For fakultetet innebærer dette at vi tildeles finansiering for halve 2023 for alle studiene, med unntak av medisin. For studiene av 2 eller 3-års lengde har disse allerede oppnådd fullfinansiering. IPS er eneste institutt som vil få en avkortet finansiering allerede fra 2023. En synliggjøring av finansiering og utfasing av denne presenteres i vedlegg 2.

Fakultetsledelsen foreslår at både utfasing av finansiering fra 2023 og tilbakeføring av finansiering fra 2024 og fremover innarbeides i budsjettfordelingen. Dette er realiteter vi må forholde oss til og det er rimelig at kuttene synliggjøres på enhetene som tidligere har mottatt finansiering. Det er like fullt særdeles viktig at utfasing av finansieringen følges opp av fakultetsledelsen og at man har en tett dialog med nivå 1 om dette, så vel som de involverte instituttene. All den tid KD forventer at kapasitet videreføres, er dette noe som må utredes nærmere for å vurdere om det er mulig. Videre må en eventuell finansiering avklares med nivå 1. På kort sikt har fakultetet omstillingsmidler som kan avhjelpe situasjonen.

Innarbeidingen av dette i fakultetets reviderte budsjettfordeling påvirker i liten grad budsjetttrammene i 2023. Fakultetsledelsen presenterer derfor ikke noen alternativer til å innarbeide dette i budsjetttrammene til enhetene.

2.2.2. Fremtidige rammekutt

KD er tydelig i sine tilbakemeldinger til sektoren, om at ytterligere kutt må regnes med. Utviklingen over de siste årene peker på stadig større rammekutt, med forskjellige navn. I beregninger av sine planleggingsrammer fra 2024 og fremover, tar UiT nå høyde for et årlig kutt tilsvarende 1% av rammen. Dette er beregnet å utgjøre 11,2 mill kr for Helsefak i 2024. I 2027 er det akkumulerte kuttet fra 2024-2027 beregnet å utgjøre 49,7 mill. kr.

Det framtidige rammekuttet vil speiles i planleggingsrammene fra 2024 og fremover. Det er ønskelig at disse rammekuttene skal løses gjennom målrettede kutt og prioriteringer. Fakultetsledelsen har per dato ikke tilstrekkelig informasjon for å foreslå en slik løsning. Det skisseres derfor to alternativer til håndtering på nåværende tidspunkt.

Alternativ A – rammekutt fordelt ut fra andel av ordinær ramme

Kuttene fordeles på enhetene etter etablert nøkkel, hvor enhetene får et rammekutt basert på deres andel av fakultetets samlede ordinære ramme.

Alternativ B – rammekutt innarbeides i budsjettammen til fellesadm.

Rammekuttet innarbeides i rammen til fellesadministrasjonen i påvente av utredning av målrettede kutt. Da det ikke er rom for å absorbere dette i fellesadministrasjonens budsjett, vil dette medføre en overbudsjettering fra 2024 og fremover.

Simuleringer at disse to alternativene fremkommer av vedlegg 3. Om man velger å legge kuttet på fellesadministrasjonen vil dette kun være i påvente av utredning av mer målrettede kutt. Om man legger kuttet på samtlige enheter er det også grunn til å anta at det vil måtte gjøres korrigeringer i rammene fra 2024. Gitt fakultetets økonomiske situasjon og behov for bedre løsninger enn flate kutt, har fakultetsledelsen varslet nødvendigheten av en dialog med instituttene rundt deres økonomiske rammer og mulige tilpasninger fra 2024 og fremover. Budsjettenhetene vil få beskjed om å revidere og kvalitetssikre sine budsjett basert på nye rammer som følger av denne saken. Dette vil danne grunnlaget for videre dialog, og forslag til beslutninger om fordeling av fremtidige rammekutt vil utformes basert på denne dialogen.

2.3 Tildelinger utenfor budsjettammen

Helsefak tildeles 2,3 mill. kr i omstillingsmidler for utfasing av finansiering av Utdanningsløftet 2020 og 7 mill. kr til styrking av legeutdanningen. Midlene tildeles ikke som en del av den ordinære rammen og innarbeides derfor ikke i den reviderte budsjettfordelingen. Begge pottene bør disponeres ut fra føringer fra nivå 1 og behov på enhetene som ikke er kartlagt per nå. Det foreslås derfor at dekanen gis fullmakt til å disponere midlene i tråd med formålet og ut fra behov. Et alternativ vil være at ulike fordelinger utredes og fremmes fakultetsstyret for beslutning.

Omstillingsmidlene vil være naturlig å disponere ut fra dialog med IHO, IPS og IMB som påvirkes av endringene. Styrkingen av med vil vurderes i samarbeid med UNN.

I vedlegg 4 presenteres budsjettenhetenes reviderte rammer for 2023-2027, basert på dekanens anbefaling. Om fakultetsstyret vedtar andre løsninger, vil dette medføre nye justeringer i rammene. Endringer i rammene fra vedtatt budsjettfordeling i desember til revidert forslag er også satt opp i vedlegget.

3. Dekanens vurderinger

UiTs endelige budsjettfordeling gir fakultetet nye utfordringer i en allerede presset økonomisk situasjon. Saken utfordrer også ønsket om å opprettholde forutsigbare rammer for fakultetets enheter. Da flere av fakultetets enheter har større avsetninger enn forventet gir dette imidlertid muligheten til å finne kortsiktige løsninger.

Fakultetets største økonomiske utfordring er å tilpasse seg stadig trangere rammer og samtidig ivareta samfunnsoppdraget vårt på en god måte. Det er varslet en større prosess på UiT knyttet til gjennomgang av studieportefølje. Dette er en viktig prosess hvor det kan finnes rom for omstillinger. Det er imidlertid en utfordring at de økonomiske konsekvensene av at finansieringen av Utdanningsløftet 2020 avvikles og stadig nye rammekutt må finne en løsning før denne prosessen ferdigstilles.

Fakultetsledelsens prioritering vil være budsjettdialog med instituttene i løpet av kort tid, for å sammen søke løsninger for 2024. Samtidig vil det være fokus på avklaringer fra nivå 1 om forventninger til videreføring av kapasiteten knyttet til Utdanningsløftet 2020 og en eventuell finansiering av dette.

Dekanen har vurdert de ulike alternativene til tilpasning til ny ramme og vil anbefale følgende:

1. *Saldering budsjettamme UiT og studieavgift utenfor EØS håndteres som rammekutt. Dette dekkes inn ved å omdisponere avsetninger fra enheter med positive avsetninger, jf. tabell 2 i vedlegg 1.*

Denne tilnærmingen sikrer at kutt fordeles på enheter som har forutsetning for å håndtere dette på kort sikt, slik at fakultetet samlet sett kan levere et budsjett i balanse. Selv om en nøkkel benyttes er dette i større grad målrettede kutt mot enheter som har best forutsetning for å bære kuttene. Kutt knyttet til studieavgift må finne sin permanente løsning fra 2024. Det foreslås at dette kuttet synliggjøres som et kutt på fellesadministrasjonen fra 2024, i påvente av en permanent løsning.

En fordeling ut fra andel ordinær ramme derimot, ville medføre at enheter med negative avsetninger vil måtte bærer deler av kuttet. En slik tilnærming ville gi utfordringer med å legge fakultetets samlede budsjett i balanse i 2023.

2. *Utfasing utdanningsløftet 2020 innarbeides i basisrammen til enhetene hvor studiene er forankret.*

Det presenteres ikke noen alternativ til håndtering og dekanen finner det rimelig. Utfasingen skaper utfordringer fra 2024 og dette vil følges opp i tett dialog med involverte institutt og universitetsledelsen.

3. *Fremtidig forventet rammekutt innarbeides i rammen til budsjettenheten fellesadministrasjonen i påvente av mer målrettede kutt som vil beregnes i løpet av de kommende månedene.*

Begge løsningene som presenteres vil påvirke budsjetttrammene fra 2024 og begge vil være midlertidige løsninger i påvente av en dialog for å fastsette mer målrettede kutt. I den videre dialogen kan det være enklere å identifisere kuttet som en samlet pott.

4. *Dekanen gis fullmakt til å fordele omstillingsmidler og midler til styrking av Legeutdanningen.*

En fullmakt vil gi en fleksibilitet i disponeringen av midlene. Dette vil skje i dialog med fagmiljøene som midlene er tiltenkt.

Basert på enhetenes budsjett fremstår den reviderte budsjettfordelingen som krevende men forsvarlig.

Gunbjørg Svineng
dekan

—

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Saksansvarlig: Kjetil Kvalsvik
Saksbehandler: Kine Nilsen

Vedlegg

- 1 Vedlegg 1 - Simulering fordeling rammekutt 2023
- 2 Vedlegg 2 - Utdanningsløftet 2020
- 3 Vedlegg 3 - Simulering fremtidig rammekutt
- 4 Vedlegg 4 - Revidert budsjettfordeling 2023 og planleggingsrammer 2024-2027 for Det helsevitenskapelige fakultet